

www.amcham.hr

Američka gospodarska komora u Hrvatskoj | American Chamber of Commerce in Croatia

Zagreb, lipanj 2025.

Izmjene Zakona o parničnom postupku

Sadržaj

Uvod	2
Stanje u Hrvatskoj	2
Zakon o parničnom postupku	3
Poštivanje postojećih odredbi	4
Plan upravljanja postupkom	4
Faze parničnog postupka	4
Elementi plana upravljanja postupkom	5
Alternativno rješavanje sporova i medijacija	7
Zaključak	8
	8

Uvod

Zakon o parničnom postupku (ZPP) predstavlja temeljni procesni zakon u građanskim i trgovačkim sporovima u Hrvatskoj. Poduzeća se često suočavaju s trgovačkim sporovima, radnim sporovima, upravnim, ovršnim i stečajnim postupcima u kojima se ZPP primjenjuje izravno ili podredno.

Učinkovit i predvidiv parnični postupak ključan je za stabilno poslovno okruženje, zaštitu ugovornih odnosa i poticanje ulaganja. Odredbe ZPP-a određuju način vođenja postupka, rokove i pravila dokazivanja, čime izravno utječu na pravnu sigurnost i povjerenje u sustav. Dugotrajnost sudskih postupaka, zloupotreba procesnih prava te složenost sudskih procedura mogu imati ozbiljne posljedice na financijsku stabilnost i operativno poslovanje subjekata.

Kvaliteta pravosudnog postupanja snažno oblikuje investicijsku klimu, jer investitori odlučuju temeljem pravne sigurnosti i trajanja sudskih postupaka. Učinkovita pravna zaštita povećava povjerenje i potiče rast. ZPP, posebno u trgovačkim i radnim sporovima, ne samo da uređuje rješavanje sporova, već i promiče odgovorno poslovno ponašanje.

AmCham ovim stajalištem iznosi preporuke za osiguravanje efikasnosti parničnog postupka koncentracijom postupka, osiguravanjem kontinuiteta ročišta i smanjenjem nepotrebnih odgoda.

Cilj je postići okončanje postupka u razumno kratkom roku uz osiguranje discipline sudaca, odvjetnika, stranaka u postupku i svjedoka te značajnijom utilizacijom alternativnog rješavanja sporova. Prijedlozi AmCham-a temelje se u cijelosti na smjernicama Europske komisije za učinkovitost pravosuđa (CEPEJ).

Stanje u Hrvatskoj

Na kraju 2023. godine ukupan broj neriješenih predmeta na hrvatskim sudovima bio je 470.613. Svi sudovi su tijekom 2023. riješili manje predmeta nego što su zaprimili u rad zbog čega je broj neriješenih predmeta u odnosu na prethodnu godinu povećan za 3,9%. Promatrajući starosnu strukturu neriješenih predmeta na sudovima, uočava se kako najveći udio u ukupnom broju neriješenih predmeta na kraju 2023. godine čine predmeti u kojima postupak traje do tri godine od datuma početka postupka. Međutim, broj neriješenih predmeta starijih od 7 godina iznosio je 17.923.¹

Značajan utjecaj na povećanje broja neriješenih predmeta u 2024. godini svakako su imali štrajk pravosudnih službenika i namještenika (od 5. lipnja do 26. srpnja 2023. godine) te tzv. "bijeli štrajkovi" sudaca u dva navrata (od 8. do 19. svibnja 2023. te od 22. siječnja do 2. veljače 2024. godine) koji će ostaviti značajnije posljedice s obzirom da su sudski procesi bili znatno usporeni ili potpuno obustavljeni.

Trajanje pojedinačnih sporova može značajno varirati, ovisno o složenosti predmeta, opterećenosti suda i procesnim radnjama stranaka. Tijekom 2020. godine, parnični trgovački postupci pred prvostupanjskim sudovima trajali su u prosjeku oko 1.000 dana, što predstavlja porast u odnosu na 735 dana u 2019. godini. Iako se većina predmeta nastoji riješiti unutar nekoliko godina, neki složeni slučajevi mogu trajati i znatno dulje pri čemu je nužno osigurati da određeni „jednostavniji“ predmeti ne opterećuju sudove godinama.²

ZPP je ključan za rješavanje trgovačkih, radnih i upravnih sporova, kao i ovršnih i stečajnih postupaka. Sudski postupci su dugotrajni i nerijetko podložni zloupotrebama (namjerno pokretanje nesvrhovitih postupaka ili osporavanje osnovanih zahtjeva radi odgađanja prisilnog izvršenja) što negativno utječe na percepciju pravosuđa i pravne zaštite. Čak i u slučajevima kada su činjenice jasne, sudski procesi mogu, raznim manevrima i (ne)aktivnostima pojedinih sudionika u postupku

¹ Izvješće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske o stanju sudbene vlasti za 2023. godinu, Zagreb, travanj 2024.

² Nacionalni plan razvoja pravosudnog sustava za razdoblje od 2022. do 2027. godine, Zagreb, ožujak 2022.

trajati godinama, ponekad i 10 do 15 godina. Razmak između ročišta u istom predmetu često je toliko dug da suci i odvjetnici moraju trošiti značajno vrijeme na ponovno proučavanje cjelokupnog spisa. Dodatno, nerijetki su slučajevi u kojima radi dugotrajnosti postupka dolazi do promjene samih sudaca u predmetu.

Zakon o parničnom postupku

ZPP je do sada mijenjan trideset puta, a cilj gotovo svake izmjene je smanjenje broja neriješenih predmeta i skraćivanje trajanja parničnih postupaka. Ovaj se cilj nastojao ostvariti ograničavanjem vremenskog okvira u kojem stranke mogu iznositi nove činjenice i dokaze, prijelazom sa sustava materijalne istine na sustav stranačke istine, smanjenjem mogućnosti podnošenja pisanih očitovanja, ograničavanjem ovlasti drugostupanjskog suda za ukidanje odluka prvostupanjskog suda te propisivanjem rokova za dovršetak postupka u prvom i drugom stupnju.

Veliki problem i prepreka za postizanje navedenih ciljeva i intencije samog zakonodavca nalazimo u činjenici da se konkretne postojeće odredbe ZPP-a, koje su usmjerene navedenim ciljevima, **ne poštuju od strane samog suda (bez ikakvih posljedica)** ili se **nedovoljno koriste postojeće mogućnosti koje ZPP pruža sudu**, primjerice:

- odredbama članka 434. ZPP-a propisano da se radni spor pred prvostupanjskim sudom mora okončati u roku od 6 mjeseci od dana podnošenja tužbe, dok je drugostupanjski sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od 30 dana od dana primitka žalbe.

Točan podatak o prosječnom trajanju radnog spora u prvom i/ili drugom stupnju nije dostupan, no brojni primjeri u praksi ukazuju kako se navedena odredba ne poštuje.

- odredbama članka 492.a i c propisano je da će u trgovačkim sporovima sud, u pravilu, utvrditi odlučne činjenice na temelju isprava te da sud može odlučiti da stranke prilože najkasnije do zaključenja prethodnog postupka pisane iskaze stranaka ili svjedoka s ovjerenim potpisom davatelja iskaza kod javnog bilježnika i da se saslušanje stranaka ili svjedoka svede na postavljanje pitanja radi provjere, dopune ili razjašnjenja navoda iz tih iskaza, ako je isto potrebno, a ako jedna od stranaka ospori ovjereni pisani iskaz stranke ili svjedoka, ili ako sud smatra da je potrebno saslušati stranku ili svjedoka, i ako nakon toga stranka ili svjedok ne dođu na saslušanje ili uskrate usmeni iskaz, i uz primjenu prisilnih mjera prema svjedoku iz članka 248. ZPP, sud neće uzeti u obzir ovjereni pisani iskaz stranke ili svjedoka.

Navedena mogućnost nedovoljno se koristi te se ustraje na saslušavanju svjedoka u trgovačkim sporovima, što znatno utječe na trajanje postupka, unatoč izričitim zakonskim mogućnostima. Osim toga, AmCham smatra da bi bilo konstruktivno da osporavanje ovjerenog iskaza treba biti učinjeno u odnosu na točno određeni navod ili navode iz iskaza, a da parnični sud, ako je iskaz sporan, može (a ne mora) izvesti dokaz neposrednog saslušanja svjedoka (trenutnim rješenjem su postupajućem sucu ograničene mogućnosti jer mora saslušati svjedoka, čak i kada protivna stranka samo paušalno ospori pisani iskaz).

- Kada je riječ o dugotrajnosti postupka, ako stranka u sudskom postupku smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o pravu ili obvezi ima pravo na sudsku zaštitu. **Prema odredbi članka 185. ZPP-a i ustaljenoj praksi sudski postupak treba biti pravomoćno okončan u roku tri godine od njegovog započinjanja.**

Ako određeni predmet na sudu nije riješen u navedenom razumnom roku, stranka može podnijeti zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku sudu pred kojim se postupak vodi ili zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku. Prema Zakonu o sudovima, ukupna primjerena naknada u jednom predmetu ne može iznositi više od 4.650 eura, a isplaćuje se iz sredstava državnog proračuna. Prema podacima Europskog suda za ljudska prava, u 2023. godini zabilježen je porast od 14,22% u broju zaprimljenih zahtjeva protiv Hrvatske u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu je najčešće utvrđeno kršenje prava na pošteno suđenje, što uključuje i pravo na suđenje u razumnom roku. Dakle, trajanje sudskog postupka od iznimne je važnosti za funkcionalno pravosuđe i zaštitu temeljnih ustavnih vrijednosti.

Poštivanje postojećih odredbi

Značajna prepreka u smanjenju broja neriješenih predmeta i skraćivanju trajanja parničnih postupaka nalazi se u činjenici da se konkretne postojeće odredbe ZPP-a ne poštuju od strane samog suda (bez posljedica) ili se nedovoljno koriste postojeće mogućnosti koje ZPP pruža sudu. Neke od njih su navedene.

U određenim situacijama propisane su odredbe kojima se sudu nameću obveze postupanja u određenom roku ili se uspostavljaju određena pravila postupanja pri čemu ne postoje posljedice ako sud ne poštuje predmetno pravilo pa se postavlja pitanje značaja navedenih odredbi. Smatramo da je za postizanje cilja skraćivanja trajanja parničnih postupaka i poboljšanja kvalitete samog postupka od najveće važnosti uspostava koncentracije postupka, no s obzirom da ZPP već u svojim najranijim izdanjima izdvađa postupke koje smatra posebno „hitnim“, smatramo da je potrebno dodatno osnažiti poštivanje navedenih obveza, propisujući posljedice za njihovo nepridržavanje. U protivnom se dovodi u pitanje smisao propisivanja „hitnosti“ određenih vrsta parničnih postupaka.

- **AmCham-ov prijedlog**

Potrebno je u praksi osigurati poštovanje propisanih rokova i pravila postupanja propisujući posljedice za njihovo nepridržavanje u regulativi koja uređuje rad sudova i postupanje sudaca.

Izmjenama ZPP-a u 2022. i 2023. godini uvedene su u parnični postupak obveze sudova prvog stupnja da donesu **plan upravljanja postupkom** s ciljem da se potakne proaktivniji pristup suda rješavanju predmeta te da stranke dobiju osjećaj izvjesnosti, tj. predvidivosti tijeka i okončanja postupka, ali i mogućnosti suda da tijekom cijelog parničnog postupka upute stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na **informativnom sastanku o medijaciji** ili da **pokrenu medijaciju**, uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge. S obzirom da su navedene „novine“ već neko vrijeme u primjeni, tek očekujemo podatke o njihovoj učinkovitosti, a svoje prijedloge AmCham temelji na dodatnoj razradi istih.

Plan upravljanja postupkom

Faze parničnog postupka

Parnični postupak pred sudom prvog stupnja sastoji se od dva glavna dijela: prethodnog postupka i glavne rasprave.

Prethodni postupak sastoji se od:

- Podnošenje tužbe
- Dostava tužbe tuženiku
- Očitavanje tuženika (odgovor na tužbu)
- Pripremno ročište

Sud mora voditi računa da se pripremno ročište treba održati najkasnije u roku od 3 mjeseca od primitka odgovora na tužbu. Nakon što sud zaprimi tužbu i odgovor na tužbu, ima mogućnost utvrditi što je sporno, a što nesporno između stranaka u konkretnom predmetu. Kako bi to razjasnio sa strankama, sud zakazuje i održava pripremno ročište, koje započinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik iznosi svoj odgovor na tužbu. U praksi se stranke samo pozivaju na tekst tužbe i odgovora na tužbu, bez detaljnijeg razmatranja tih materijala.

Sud će sa strankama raspraviti koje su činjenice među njima sporne, a koje nesporne. Ova faza postupka je izuzetno važna jer se tijekom postupka moraju utvrđivati isključivo sporne činjenice, što predstavlja preduvjet za daljnje vođenje postupka i odlučivanje o tome koje činjenice je potrebno dokazivati.

Nakon što su raspravljene sve odlučne činjenice te dopunjeni svi navodi i dokazni prijedlozi i raspravljena sva sporna pitanja, sud će donijeti odluku kojom zaključuje prethodni postupak i

izrađuje **plan upravljanja postupkom**. Upravljanje vremenskim tokom sudskog procesa treba prilagoditi potrebama konkretnog postupka. Plan upravljanja postupkom sud određuje rješenjem, u pravilu, na prvom ročištu u postupku, a prije donošenja rješenja o planu upravljanja postupkom sud će strankama omogućiti da se na ročištu o njemu izjasne.

Glavna rasprava sastoji se od:

- Izvođenje dokaza
- Usmena rasprava
- Završne riječi stranaka

Elementi plana upravljanja postupkom

Plan upravljanja postupkom treba sadržavati sljedeće elemente:

Sažetak spornih činjeničnih i pravnih pitanja

Sud i stranke utvrđuju koja su pravna i činjenična pitanja ključna za odlučivanje u sporu. U planu upravljanja postupkom sud bi na temelju komunikacije sa strankama trebao utvrditi koje su to nesporne činjenice. Naime, ako to sud nigdje jasno ne utvrdi, moglo bi kasnije biti problema u postupku. Tek nakon toga, sud bi trebao utvrditi sporne činjenične i pravna pitanja.

- **AmCham-ov prijedlog**

Sud na temelju komunikacije sa strankama kao prioritet treba utvrditi nesporne činjenice koje ne bi bile predmet rasprave ili dokazivanja u daljnjem postupku.

Dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica i rok za njihovo pribavljanje

U planu upravljanja postupkom utvrđuje se koja će to biti dokazna sredstva za utvrđivanje spornih činjenica te rok za pribavljanje dokaznih sredstava koja je tek potrebno pribaviti, no nije jasno propisano koje su posljedice ako se određeni dokaz nije izveo u roku u kojem je predviđeno u planu upravljanja postupkom. U samom ZPP-u se ne propisuju posljedice te stoga propisivanje rokova nema važnije značenje.

Stoga, ako sud zbog ekonomičnosti postupka smatra da treba propisati rokove za izvođenje određenih radnji, potrebno je to napraviti temeljem općih, od prije postojećih pravila ZPP-a u posebnom rješenju u kojem će upozoriti i stranke na posljedice propuštanja.

U ZPP-u postoji odredba (članak 226.) koja propisuje da će sud rješenjem o izvođenju dokaza odrediti rok do kojeg će se čekati izvođenje dokaza, kada se prema okolnostima može pretpostaviti da se takav dokaz neće moći izvesti ili da se neće moći izvesti u primjerenom roku ili ako dokaz treba izvesti u inozemstvu, a kad određeni rok protekne, rasprava će se provesti bez obzira na to što određeni dokaz nije izveden.

Stoga bi bilo potrebno propisati kako se u planu upravljanja postupkom trebaju odrediti rokovi za pribavljanje dokaznih sredstava te jasne posljedice koje nastaju ako bezuspješno protekne rok za pribavljanje dokaza kako bi se izbjegla različita praksa sudaca i ostvario cilj navedenog propisivanja roka. Naravno, uvažavajući okolnosti konkretnog slučaja, prilikom određivanja predmetnog roka važno je razmotriti sve okolnosti koje su od utjecaja na navedeno, a isto tako je moguće koristiti, u slučaju da je navedeno očito opravdano, mogućnost izmjene plana upravljanja postupkom.

- **AmCham-ov prijedlog**

U planu upravljanja postupkom potrebno je jasno propisati rokove za pribavljanje dokaznih sredstava uz jasno određene posljedice u slučaju nepridržavanja istih.

Rok za podnošenje pisanih očitovanja

U planu upravljanja postupkom utvrđuje se rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje vještaka, no nije jasno propisano koje su posljedice ako se ne

postupi u roku u kojem je predviđeno u planu upravljanja postupkom. Naime, sam ZPP ne propisuje posljedice, pa onda nije jasno zašto propisivati rokove koji nemaju nikakvo značenje. Stoga, ako sud zbog ekonomičnosti postupka smatra da treba propisati rokove za podnošenje pisanih očitovanja stranaka, nužno je upozoriti stranke na posljedice propuštanja, kako bi strankama u postupku bile jasne pravne posljedice propuštanja.

- **AmCham-ov prijedlog**

U plan upravljanja postupkom potrebno je jasno propisati rok za podnošenje pisanih očitovanja stranaka na navode protivne stranke te nalaz i mišljenje vještaka uz jasno određene posljedice u slučaju nepridržavanja istih (neprihvatanje dostavljenog nakon proteka roka).

Datum i vrijeme održavanja ročišta za glavnu raspravu

Ako se glavna rasprava treba održati na više ročišta, sud će nakon izjašnjavanja stranaka utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu vodeći računa o razumnom trajanju postupka.

U praksi većina sudaca je nastojala sa strankama dogovoriti zajednički prihvatljiv datum sljedećeg ročišta, dok su se rijetko zakazivala daljnja ročišta. AmCham smatra kako bi bilo potrebno postići **koncentraciju samog postupka**. Sud bi u situaciji kada se glavna rasprava treba održati na više ročišta, nakon izjašnjavanja stranaka, trebao utvrditi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta za glavnu raspravu vodeći računa o razumnom trajanju postupka te koncentraciji i kontinuitetu postupka u istom tjednu ili u razmaku ne dužem od 96 sati.

Radi postizanja maksimalne efikasnosti, u slučajevima kada je potrebno provesti i dokaz vještačenjem i saslušanjem svjedoka i stranaka u postupku, bilo bi poželjno zakazivati ročišta za glavnu raspravu u kontinuitetu (koncentrirano) nakon provedenog vještačenja.

Zbog čestih pojava odgoda ročišta jer stranke ili svjedok izostanu s ročišta na način da kasno obavijeste sud o istome, nužno je strože sankcioniranje neopravdanih izostanaka pod prijetnjom gubitka navedenog dokaznog prijedloga.

Također, u slučaju koncentracije postupka, svjedocima i strankama bi se omogućilo da, u slučaju opravdanog izostanka, odmah dobiju priliku za novi (dopunski) termin za saslušanje sukladno već donesenom planu upravljanja postupkom (već u narednim danima, tjednu).

Navedeno bi znatno poboljšalo i kvalitetu pripreme sudaca i odvjetnika/stranaka za glavnu raspravu, odnosno, koncentracijom postupka sudovi i odvjetnici znatno bi umanjili vrijeme koje provode radi pripreme za glavnu raspravu.

Kako je svaki postupak specifičan, u slučaju kompleksnijih pravnih predmeta, trebala bi postojati mogućnost da sud u daljnjem tijeku parnice promijeni plan upravljanja postupkom ako je strankama dao mogućnost da se o tome izjasne.

- **AmCham-ov prijedlog**

Potrebno je uvesti koncentraciju samog postupka, u slučajevima kada se glavna rasprava treba održati na više ročišta na način da se utvrdi datum i vrijeme održavanja svih sljedećih ročišta u istom tjednu ili u razmaku ne dužem od 96 sati.

Saslušanja svjedoka i stranaka treba zakazati nakon provedenog vještačenja u kontinuitetu.

U situaciji odgode ročišta radi kasne obavijesti od strane stranke ili svjedoka o izostanku s ročišta, nužno je uvesti jasne sankcije pod prijetnjom gubitka navedenog dokaznog prijedloga.

U slučaju opravdanog izostanka svjedocima i strankama bi se omogućilo da odmah dobiju priliku za novi (dopunski) termin za saslušanje.

Ročište za glavnu raspravu treba se održati najkasnije u roku od 6 mjeseci od zaključenja prethodnog postupka, ali ne postoje posljedice ako sud ne poštuje predmetno pravilo pa se postavlja pitanje značaja navedene odredbe. AmCham smatra da je za postizanje cilja skraćivanja trajanja parničnih postupaka i poboljšanja kvalitete samog postupka od veće važnosti uspostava koncentracije postupka. U cilju postizanja veće koncentracije postupka AmCham predlaže da se navedeni rok skрати na 3 mjeseca.

- **AmCham-ov prijedlog**

Potrebno je skratiti rok za održavanje glavne rasprave sa 6 mjeseci nakon zaključenja prethodnog postupka na 3 mjeseca nakon zaključenja prethodnog postupka. U slučaju kršenja odredbe da se ročište za glavnu raspravu treba održati najkasnije u roku od 3 mjeseca od zaključenja prethodnog postupka odrediti mjere za nepridržavanje rokova.

Prilikom izrade plana upravljanja postupkom, a osobito pri određivanju rokova i ročišta sud će obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja spora u postupcima za koje je to zakonom propisano. Propisivanjem kratkih rokova za rješavanje u svim parničnim predmetima, izgubljen je osjećaj „hitnosti“ za predmete koji bi stvarno morali biti hitni i za koje je i prije bio propisan rok za rješavanje, a koji se nerijetko nisu niti poštivali. Nužno je ostvariti potrebne preduvjete da se omogući sucima da u propisanim i očekivanim rokovima rješavaju predmete, a nakon što se navedeni preduvjeti ostvare nužno je sankcionirati suce koji u svom radu ne poštuju izričite zakonske odredbe.

- **AmCham-ov prijedlog**

Nužno je osigurati uvjete koji će sucima omogućiti da u propisanim i očekivanim rokovima rješavaju predmete. Nakon što se to ostvari, nužno je sankcionirati suce koji u svom radu ne poštuju izričite zakonske odredbe propisujući posljedice za njihovo nepridržavanje u regulativi koja uređuje rad sudova i postupanje sudaca.

Alternativno rješavanje sporova i medijacija

Alternativno rješavanje sporova (ARS)

Alternativno rješavanje sporova (ARS) ima ključnu ulogu u smanjenju opterećenosti sudova i skraćanju trajanja postupaka. Iako je zakonski okvir za primjenu ARS-a u Hrvatskoj uspostavljen, njegovo korištenje u praksi i dalje je na niskoj razini.

Unatoč prednostima koje donosi, poput bržeg, povoljnijeg i fleksibilnijeg rješavanja sporova, mirenje i arbitraža u Hrvatskoj se primjenjuju u ograničenom opsegu. Većina stranaka, uključujući i pravne savjetnike, još uvijek preferira sudske postupke kao primarni način rješavanja sporova, čak i u slučajevima gdje bi ARS bio znatno prikladniji. Kao rezultat, sudovi su pretrpani velikim brojem predmeta, što dovodi do dugog trajanja sudskih postupaka. Šira primjena ARS-a pridonijela bi ubrzanju rješavanja sporova, povećanju pravne sigurnosti i jačanju povjerenja u pravosudni sustav.

Informativni sastanak o medijaciji kao obvezni dio postupka

Odredbom članka 186.d ZPP-a propisana je mogućnost suda da, uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge, na ročištu ili izvan ročišta rješenjem uputi stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji ili da pokrenu medijaciju, i to rješenjem koje sud može donijeti tijekom cijelog parničnog postupka. Također je propisano da stranke mogu suglasno predložiti rješavanje spora medijacijom pred sudom, pri čemu će sud bez odgode odrediti sastanak radi medijacije na koji se pozivaju stranke, njihovi zastupnici i punomoćnici ako ih imaju.

Također, odredbom članka 186. e ZPP-a propisana je mogućnost da stranke nakon podnošenja redovnog pravnog lijeka suglasno podnesu prijedlog za sudjelovanje u postupku mirnog rješavanja spora pred sucem medijatorom suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku.

Osim toga, prema odredbi članka 9. Zakona o mirnom rješavanju sporova stranke su prije pokretanja parničnog postupka radi naknade štete, osim postupka radi naknade štete iz radnog odnosa, dužne pokušati riješiti spor mirnim putem. Sukladno odredbi članka 10. istog zakona, sud je u parničnom postupku, osim u parnici za naknadu štete iz radnog spora, dužan, odmah po primitku odgovora na tužbu, uputiti stranke da u roku od 15 dana sudjeluju na informativnom sastanku o medijaciji, ako utvrdi da stranke nisu pokušale riješiti spor mirnim putem.

Postupak mirnog rješavanja spora pred sudom (informativni sastanak o medijaciji i samu medijaciju) vodi medijator određen s liste medijatora koju utvrđuje predsjednik suda. Nagodba sklopljena u

postupku mirnog rješavanja spora provedenom u sudu pred sućem medijatorom smatra se sudskom nagodbom.

Kako bi se potaknuo razvoj i šira primjena alternativnog rješavanja sporova, potrebno je uvesti obvezne informativne sastanke o medijaciji. Ovaj sastanak ne bi obvezivao stranke na sudjelovanje u samom postupku mirenja, već bi ih informirao o prednostima tog modela rješavanja sporova, troškovima, mogućnostima i načinu provedbe. Također, potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja obvezne medijacije u određenim vrstama sporova, poput radnih sporova te određenih trgovačkih sporova. Takve mjere bi doprinijele rasterećenju sudova, skraćenju sudskih postupaka te povećanju pravne sigurnosti i povjerenja u pravosudni sustav.

Slični modeli postoje u Italiji i Rumunjskoj te su se pokazali učinkovitima u povećanju korištenja ARS-a. U Italiji obvezna medijacija u određenim trgovačkim i građanskim sporovima znatno je smanjila broj sudskih postupaka i skratila vrijeme rješavanja sporova.

- **AmCham-ov prijedlog**

Potrebno je propisati uvođenje obveznog informativnog sastanka o medijaciji prije pokretanja određenih sudskih postupaka.

Također, potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja obvezne medijacije u određenim vrstama sporova, poput radnih sporova te određenih trgovačkih sporova.

Zaključak

ZPP predstavlja temeljni zakon za vođenje trgovačkih, radnih i drugih sporova, čime izravno utječe na poslovanje i gospodarstvo u Hrvatskoj. Dugotrajnost postupaka, mogućnost zloupotrebe procesnih prava, složenost sudskih procedura i nedovoljno korištenje alternativnog rješavanja sporova mogu imati ozbiljan negativan utjecaj na financijsku stabilnost poduzeća, čineći učinkovite i predvidljive sudske postupke ključnima za održavanje stabilnog poslovnog okruženja. Brza i efikasna sudska zaštita pozitivno se odražava na investicijsku klimu, jer jača povjerenje investitora u pravosudni sustav i omogućava veće ulaganje. Osim toga, ZPP ima ključnu ulogu u poticanju odgovornog poslovanja i osiguravanju pravne sigurnosti koja je temelj za uspješno poslovanje.

AmCham-ove preporuke koje su iznesene u ovom dokumentu imaju potencijal ne samo skratiti trajanje sudskih postupaka, već i značajno poboljšati kvalitetu provedenih postupaka, uz istovremenu optimizaciju korištenja resursa sudaca i odvjetnika.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte: Američka gospodarska komora u Hrvatskoj

Andrea Doko Jelušić | Izvršna direktorica

T: 01 4836 777 | E: andrea.doko@amcham.hr